

Een nieuwe richting van denken

– C.A. Shinde

De intelligentie van de mens zorgt ervoor dat hij als enige in de natuur eigen baas is. De toekomst van alle levende dingen, zijn eigen toekomst en de toekomst van de mensheid liggen in zijn handen om ze te doen slagen of te laten mislukken. Ofschoon de mens nu aan de top staat van de evolutionaire boom, heeft hij een schakel met het koninkrijk dat gelegen is onder het menseelijke. De EENHEID VAN ALLE LEVEN en de UNIVERSELE BROEDERSCHAP die de Theosophical Society uitdraagt zijn niet alleen maar ideeën of een vrome wens, maar wetenschappelijke feiten op ieder niveau.

Voordracht gehouden tijdens een symposium op de conventie in Adyar op 30 december 2003.
C.A. Shinde is hoogleraar dierkunde en actief lid van de Indiase afdeling van de Theosophical Society.

Het dierenrijk krijgt via het plantenrijk energie van de zon. Veel ambrosia-soorten zoals de acacia worden beschermd tegen insectenlarven door een symbiotisch mechanisme. Het groen geeft voedsel en beschutting aan mieren door hun doornen verbazend groot te maken; op hun beurt beschermen mieren planten tegen de bladsnijdende larven van bepaalde insecten. Zo leven planten en insecten samen tot beider voordeel. Als je kijkt naar zulke symbiotische relaties en de onderlinge verbondenheid van levende organismen is het niet moeilijk om universele broederschap intellectueel te aanvaarden als een feit in de natuur. Het begrijpen van dit feit in de natuur met de bedoeling transformatie teweeg te brengen vereist echter het inslaan van een nieuwe richting.

Laten wij ons eens afvragen waarom relaties met onze medemensen niet broederlijk zijn, ook al geloven wij in broederschap. Wij moeten hier ernstig over nadenken. Het menselijk denkvermogen is echter niet bereid dit te

doen, omdat het iemands verlangen in de weg staat om zijn identiteit als een afgescheiden wezen te zien. Hij wil niet alleen een afgescheiden entiteit zijn, maar hij wil ook een belangrijk iemand worden, door middel van geld, macht en status. Zo is universele broederschap alleen maar een idee of een concept voor het menselijk denkvermogen geworden. Het denkbeeld van broederschap is echter geen broederschap, omdat het beeld in het denkvermogen zelf de mensen in twee groepen verdeelt: zij die in broederschap geloven en zij die dat niet doen. Het belangrijke punt is dat het denkvermogen, omdat het bang is voor de verstorende invloed van uitdagingen, langzaam een geloof, een theorie of principe ontwikkelt, maar dat dit het schaden van anderen ten eigen bate niet in de weg staat. Daarom kan het denkvermogen deze nieuwe richting van denken van universele broederschap niet waarlijk aanvaarden.

In Krishnamurti to Himself geeft de auteur aan: *Het is vreemd dat wij zo weinig verbondenheid voelen met de natuur, met de insecten, met de springende kikker en met de uil die in de heuvels naar zijn maat roept. Als wij een diepe blijvende relatie tot stand konden brengen met de natuur, zouden wij nooit een dier doden vanwege onze eetlust, zouden wij nooit een aap, een hond of een cavia pijn doen of levend ontleden ten eigen bate. Wij zouden andere manieren bedenken om ons lichaam te genezen.*

Hoe kunnen wij verwantschap met alle leven bewerkstelligen? Een dier of een beest kan niet denken aan het welzijn van anderen. Onmenselijk leven betekent aanvallen, doden en bloedvergieten. Alleen de menselijke soort heeft het vermogen om een

nieuwe richting van denken te vinden. Zelfs het woord 'mens', afgeleid van het Sanskriet woord 'man' betekent de 'denker'. De mens is samengesteld uit denkbeelden. De vormende kracht van de mens ligt in zijn denkbeelden. Krishnaji zegt: *Denken is de denker.* Het vermogen tot denken helpt de mens bij het bouwen van gedachtevormen in de plastische materie van de omringende mentale wereld. Vervolgens spelen zulke gedachtevormen hun rol bij het vormen van de mens en zijn toekomst. De mens identificeert zich gewoonlijk met zijn voorbijgaande gedachten en gaat door met argumenten en verdedigen ervan, zonder er op een diepere manier over na te denken. Hij raakt fysiek en psychologisch gewend aan deze gedachten en is niet in staat de grenzen van gewenning te overschrijden.

Alleen de menselijke soort heeft het vermogen om een nieuwe richting van denken te vinden.

Onjuist denken wordt in het leven geroepen door onwetendheid en die onwetendheid maakt dat de mens dieren en planten voor zijn eigen welzijn uitbuit. Hij mist gevoeligheid, liefde en de belangstelling om te ontdekken hoe hij leeft. Een nieuwe richting van denken ontstaat pas wanneer de mentale reflexen serieus onder ogen gezien worden. Dieren hebben overlevingsreflexen die ze nodig hebben, want zij moeten onderscheid maken tussen de vijand en de niet-vijand. Ook de mens schept mentale beelden van vijand en vriend. Vanwege deze mentale conditioneringen kan hij de uitdaging van oorlog niet in al zijn facetten aan.

Het overleven van de sterkste is de wet van evolutie voor dieren, maar opoffering en dienstbetoon zijn de wetten voor mensen. In één van de *Mahatma Brieven* spreekt de Meester over 'ermee tevreden zijn niet bedankt en niet herkend te worden en te werken met de natuur'. Als wij diep over dit denkbeeld nadenken zal dat ertoe bijdragen dat wij er allemaal tevreden mee zijn om te helpen, om samen te werken en al het mogelijke te doen om het algemeen welzijn van de mensheid te bevorderen. Hiertoe moeten wij innerlijk vrij worden van de conventionele denkwijzen en voor onszelf beslissen wat echt waar, vriendelijk en helpend is. Wij moeten beseffen dat het verwrongen menselijk denkvermogen, gekleurd door begeerten, de bron is van illusies en conflicten.

Het overleven van de sterkste is de wet van evolutie voor dieren, maar opoffering en dienstbetoon zijn de wetten voor mensen.

Heldere observatie toont aan dat wij ons vereenzelvigen met ons eigen beeld dat door onze gedachten geschapen is; en we worstelen om iets te worden dat dit zelfbeeld versterkt. Dit valse zelf begeert altijd en verlangt naar toekomstige behoeftebevrediging. Dit is ons psychische zelf, vluchtig als rook. Ambitie, gulzigheid, hebzucht, gehechtheid, bezitterigheid, sympathieën en antipathieën zijn niets anders dan mentale reflexen. Wij gaan door met het versterken van deze door gedachten geschapen entiteit die ons gedurende ons hele leven gevangen houdt. De uiterlijke invloeden van de media, boeken, manieren, gewoontes

en propaganda versterken de gevangenis voortdurend, terwijl innerlijke invloeden zoals zorgen ons ongevoelig maken. Pijn wordt in het heden ervaren als gekwetstheid. Als wij ons pijn uit het verleden herinneren wordt dit woede en wat wij zien als pijn in de toekomst veroorzaakt bezorgdheid en angst. Zo is de opgeslagen gekwetstheid verantwoordelijk voor heel veel psychologische stress. Begraven gekwetstheid komt terug als woede, bezorgdheid, schuldgevoel, gedeprimeerdheid en angst.

Alleen als wij het hoofd bieden aan onze eigen mentale reflexen kunnen wij broederschap tot stand brengen. Binnen deze zelfgebouwde gevangenis, die bedrieglijk broos is, ligt het ware wezen, de eeuwige vlam. Voordat dit wezen zich kan openbaren, moet het worden ophouden. Wanneer het werkelijke bekend is, verdwijnt het onwerkelijke.

Verkeerde gedachten ontstaan door onwetendheid over ons ware wezen en door gebrek aan zelfkennis. Vandaar dat wij het feit onder ogen moeten zien dat wij technologisch, wetenschappelijk en fysiek enorme vooruitgang hebben geboekt, maar dat wij, waar het om menselijke relaties gaat, tot stilstand zijn gekomen. Dat komt omdat wij niet in staat zijn onze intelligentie of inzicht te gebruiken. Intellect is persoonlijk en intelligentie of inzicht is onpersoonlijk. Met intellect hebben wij verkeerd gebruikgemaakt van chemische technieken om chemische wapens te maken; van rakettechnologie om projectielen te bouwen; van luchtvaarttechnologie om gevechtsvliegtuigen en bommenwerpers te ontwikkelen; van kernwetenschap en biotechnologie om kernwapens en biologische wapens te maken. Mocht het tot een kernoorlog

komen, dan vergaat de hele aarde tot stof, de zon zal door het stof jarenlang onzichtbaar zijn en natuurlijk kan er dan geen leven op aarde bestaan. Albert Einstein zegt: *Het intuïtieve denkvermogen is een heilig geschenk en het rationele denkvermogen is een trouwe dienaar. Wij hebben een maatschappij gecreëerd die de dienaar eert en het geschenk vergeten is.* Bovendien zegt hij: *Verbeelding is groter dan kennis* (imagination is greater than knowledge.)

Er is een doorbraak mogelijk als de mens begint met zelfobservatie en gebruik maakt van de kracht van zijn verbeelding. De mens is actief op het mentale, emotionele en fysieke vlak; gedachten, begeerte en handeling zijn de bouwstenen van zijn persoonlijkheid. Wil, wijsheid en liefde zijn uitingen van zijn goddelijke natuur, van waar inzicht verkregen wordt. Liefde inspireert wil, wil richt wijsheid en wijsheid stelt de mens in staat tot dienen. Laten wij ons daarom afvragen: Komen gedachten voort uit het brein? Zeker niet, anders zou denken ophouden bij de dood van het lichaam. Het brein en de zenuwen zijn als de toetsen van een klavier, waarop de musicus speelt en als zij in goede staat zijn, kan hij er goed gebruik van maken. Gedachten komen voort uit wijsheid en worden verrijkt door diepe emotie, die onmiddellijk synchrone trillingen in het brein veroorzaakt. Het brein op zijn beurt voert de handeling volmaakt uit middels de organen die hun eigen niveau van intelligentie bezitten.

Een werkelijk mens is hij die zich bewust is van zijn gedachten, gevoelens en handelingen. Zelfobservatie vereist het kijken naar de persoonlijkheid vanuit het gezichtspunt van de individualiteit. Dit is waar en zuiver zien en

dit wist egoïsme uit en draagt ertoe bij dat het bewustzijn opstijgt naar een hoger niveau waar eenheid heerst. Met zo'n bewustzijn kan een mens zijn eigen problemen oplossen, geholpen door een nieuwe richting van denken; wijsheid schijnt door zijn gedachten, liefde manifesteert zich als motiefloze begeerte door zijn hart en de wil neemt de vorm aan van actie. Het is een kwantsprong van intellect naar intelligentie, de bron van begrip en besef. Intelligentie is niet de functie van het denken, maar van het volgende hogere principe, buddhi of inzicht. Het denken combineert alleen maar, coördineert de indrukken van objecten die door de verschillende zintuigen worden ontvangen en het vormt beelden. Het spreekt in de taal van beelden en het brein voert door zijn neurochemische relatie met het lichaam de actie uit, in overeenstemming met het beeld. Tenzij en totdat het licht van inzicht het beeld verlicht, kan men het object niet zien zoals het is. Daarom benadrukt Krishnamurti onderzoek zoals: *Waardoor zien we meer? Waardoor begrijpen wij zonder woorden en gebaren? Waardoor hebben wij visie of ervaring die verder reikt dan de maat van het denken?*

Hij zei ook: *Als u duidelijk ziet, is er geen kwestie van keuze.*

Een werkelijk mens is hij die zich bewust is van zijn gedachten, gevoelens en handelingen.

De mens heeft een lange geschiedenis van ontwikkeling en evolutie. De transformatie die het menselijk ras heeft doorgemaakt is uniek, vergeleken met andere soorten op aarde. Tijdens voorgaande eeuwen verliep

onze materiële ontwikkeling langzamer door een gebrek aan kennis. Daarom moest er speciale nadruk gelegd worden op onderwijs en het verwerven van kennis om de menselijke vermogens te verbeteren. Wij beheersen veel meer vaardigheden dan onze voorouders, maar toch staan we tegenover problemen die wij niet kunnen beheersen. Een nieuwe richting van denken die alle menselijke vermogens in de juiste richting kanaliseert is onze voornaamste behoefte. H.P. Blavatsky zegt: *Leven om de mensheid ten nutte te zijn is de eerste stap.* De mens moet leren zijn denkvermogen te trainen om helder te denken en zijn intellect te

gebruiken, niet voor zijn persoonlijk welzijn, maar ten bate van allen. Hij moet eveneens leren zijn hart te gebruiken om mee te voelen en om harmonie te scheppen. Voelen is niet begeren; begeren is persoonlijk en voelen is onpersoonlijk.

Annie Besant wijst erop dat de yoga van kennis richting geeft aan gedachten, de yoga van liefde scheidt de juiste kwaliteit voor gedachten en de yoga van actie vermeerdert de hoeveelheid goede gedachten. Theosofie is de samsmelting van al deze drie yoga's.

Uit: *The Theosophist*, maart 2004
Vertaling: A.M.I.

**De omwenteling van de stoffelijke wereld wordt
naar de oude leer vergezeld van een
soortgelijke omwenteling
in de wereld van het intellect -
de geestelijke ontwikkeling van de wereld
vindt plaats in cycli, evenals de stoffelijke.**

H.P. Blavatsky, *Isis Ontsluierd*, deel I